

Nr 22.

Ankom till Riksdagens kansli den 24 februari 1910 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af fem lägenheter från förra mönsterskrifvarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Naum nr 5 Ödegård och $\frac{1}{2}$ mantal Naum nr 6 Anders Larsgård i Skaraborgs län.

(1. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till jordbruksutskottet för förberedande behandling remitterad proposition, nr 40, af den 28 januari 1910 har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att fem till förra mönsterskrifvarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Naum nr 5 Ödegård och $\frac{1}{2}$ mantal Naum nr 6 Anders Larsgård i Naums socken af Skaraborgs län hörande lägenheter, hvilka å en af t. f. förste landtmätaren Olof Nilsson år 1909 upprättad öfversiktskarta öfver egendomen betecknats med litt. a, b, c, d och e, må, med i statsrådsprotokollet närmare angifna områden, enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfa egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder m. m. meddelade närmare bestämmelser, upplåtas, lägenheterna litt. a, b, d och e från egendomen i dess helhet och lägenheten litt. c från Naum nr 5 Ödegård, med förbehåll om rätt för innehafvaren af lägenheten litt. e att taga utfartsväg öfver lägenheten litt. d och för

innehafvarna af dessa båda lägenheter att taga utfartsväg öfver lägenheten litt. a.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Vid en den 25 augusti 1908 å förra mönsterskrifvarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Naum nr 5 Ödegård och $\frac{1}{2}$ mantal Naum nr 6 Anders Larsgård i Naums socken af Skaraborgs län hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1911 af samma egendom, som lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om afsöndring och försäljning af lägenheter från egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen, under återopande af 7:de punkten i nådiga skrivelsen till styrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, i underdånig skrivelse den 1 oktober 1909 underställt ärendet Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrument öfver berörda uppskattningsförrättning och öfriga till ärendet hörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren A. H. Öhrwall år 1907 öfver egendomen upprättad karta med tillhörande beskrifning samt en år 1909 af t. f. förste landtmätaren Olof Nilsson upprättad öfversiktskarta öfver egendomen.

Af de sålunda inkomna handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen är belägen 0,3 mil från Vara köping och järnvägsstation samt 3,7 mil från Skara.

Egendomens ägor ligga i fyra skiften, nämligen hemskiftet, två så kallade utskiften och ett skogsskifte, hvilka skiftens inbördes läge framgår af öfversiktskartan. Egendomens hela areal omfattar 190 hektar 36 ar. I denna areal ingår den mark, som jämlikt nådigt bref den 26 april 1870 afsöndrats till plan för folkskolhusbyggnad och planteringsland för Naums församling, hvilket område, utgörande sammanlagt 2 hektar 59,8 ar, motsvarar ägofigurerna å kartan n:ris 715—736 af det ena utskiftet.

Å egendomen finnas, bland annat, fem med innehafvarne tillhöriga bostadshus försedda lägenheter. En af dessa är belägen å hemskiftet, och innehafves lägenheten, som å förenämnda kartor är betecknad med c och omfattar ägofigurerna å förstnämnda karta n:ris 87 och 88 med en areal af 13,7 ar tomt, trädgård och åker, af G. Dahllöf.

De öfriga lägenheterna äro belägna å utskiftena och innehafvas en, betecknad med a, af Emil Johansson, en, betecknad med b, af Anders

Karlsson, en, betecknad med d, af J. Broberg och en, betecknad med e, af G. Pehrsson.

Uppskattningsmännen hafva ansett, att utskiftena såsom enstaka och aflägsat belägna från gården äfvensom Dahllöfs lägenhet, som vore belägen mellan hemskiftet genomlöpande järnväg och landsväg, kunde såsom för gården oanvändbara med fördel från densamma afyttras för att hembjudas ägarna af därå uppförda byggnader till inköp.

Lägenheten b omfattar ägofigurerna n:ris 667—714 med en areal af tillhoppa 6 hektar 9,8 ar, däraf 5 hektar 71,8 ar åker, 21,9 ar äng och 16,1 ar impediment.

Efter det på styrelsens föranstaltande genom vederbörande landtmätare vissa rättelser i uppskattningsmännens förslag vidtagits rörande arealen af lägenheterna a, d och e, skulle lägenheten a komma att omfatta ägofigurerna n:ris 737—771, 835 och del af 834 med en areal af 6 hektar 62,1 ar, däraf 6 hektar 26,7 ar åker, 22,3 ar äng och 13,1 ar impediment, lägenheten d ägofigurerna n:ris 783—796, 798—815 samt delar af 797, 832 och 834 om tillhoppa 5 hektar 62,7 ar, däraf 5 hektar 36,7 ar åker och 26 ar äng samt lägenheten e ägofigurerna n:ris 772—782, 816—831, 833 samt delar af n:ris 797 och 832 med en areal af 5 hektar 45,3 ar, däraf 5 hektar 5,2 ar åker och 40,1 ar äng.

Saluvärdena för lägenheterna med nu nämnda områden utgöra för a 2,500 kronor, för b 1,500 kronor, för c 150 kronor, för d 2,100 kronor och för e 1,900 kronor.

Efter erhållna förelägganden hafva lägenhetsinnehafvarna förklarat sig vilja förvärfva en hvar den lägenhet, som af honom innehafves, mot en emot det åsatta saluvärdet svarande köpeskilling att erläggas under loppet af tio år med en tiondel årligen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har förordat försäljning af ifrågavarande lägenheter.

Enligt handlingarna bifogadt yttrande af t. f. förste landtmätaren Joh. Fr. Johansson har med uteslutande af skogsmarken förrättats laga skifte å Naums by, hvilket skifte faststälts den 8 februari 1851, och erhöilo de hemman, hvaraf ifrågavarande egendom består, därvid hvardera sina ägor i ett skifte. Inom det område, som då tilldelats $\frac{1}{2}$ mantal Ödegården är lägenheten c belägen. Vid åren 1852—1853 förrättadt laga skifte å den Naums by tilldelade skogsmarken af förra allmanningen Hillet tilldelades nu ifrågavarande två hemman ägor gemensamt i tre skiften. Denna samfällighet äger fortfarande bestånd och äro lägenheterna a, b, d och e belägna å dessa samfällda områden.

Domänstyrelsen har tillstyrkt den föreslagna försäljningen, därvid emellertid förbehåll borde göras om rätt för innehafvaren af lägenheten e att taga utfartsväg öfver lägenheten d, och för dessa bägge lägenheters innehafvare att taga utfartsväg öfver lägenheten a.»

Utskottet har icke något att erinra i anledning af förevarande framställning och hemställer därför,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Stockholm den 24 februari 1910.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.
